

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 31-05-2024			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02-	02-	129	124

Sanela Klarić

Delegatkinja u Domu naroda Parlamenta FBiH
Sarajevo, 30.05.2024.

Dostaviti:

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
n/r Predsjedavajući g. Tomislav Martinović

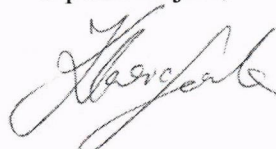
Uputiti:

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine

PREDMET: Rezolucija

Na osnovu članova 138, 141. i 203. Poslovnika Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/03, 21/09 i 24/20) Domu naroda Parlamenta Federacije BiH na usvajanje upućujem **Prijedlog Rezolucije o zaštiti i unaprijeđenju kvaliteta zraka u zatvorenom prostoru u Federaciji Bosne i Hercegovine.**

S poštovanjem,

Sanela Klarić

Delegatkinja u Domu naroda Parlamenta FBiH

0 2 1 1 2 0
PARLIAMENT TITIMAJAR
 KANTOR PARLIAMENT TITIMAJAR
 Jalan Hutan Kota
 80132 Palembang

Kantor			
No. /	Tgl.	Jenis	Kategori
100	10/10	Surat	Surat

Yang bertanda tangan di bawah ini,
 Kepala Kantor, dengan ini menerangkan
 bahwa surat tersebut di atas adalah surat
 yang telah diproses dan siap untuk
 diserahkan kepada pihak yang bersangkutan.

Demikian surat keterangan ini dibuat
 dan ditandatangani di Palembang, pada
 tanggal 10 Oktober 2010.

Kepala Kantor
 (Tanda Tangan)
 (Stempel)

Yang diterima,
 (Tanda Tangan)
 (Stempel)

Kepala Kantor
 (Tanda Tangan)
 (Stempel)

PRIJEDLOG

**REZOLUCIJA O ZAŠTITI I UNAPRIJEĐENJU
KVALITETA ZRAKA U ZATVORENOM PROSTORU
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, maj. 2024. godine

Uzimajući u obzir da:

- ljudi danas 80% do 90% života provode u zatvorenom prostoru;
- kontrolna mjerenja pokazuju da je koncentracija zagađujućih materija dva do pet puta veća u zatvorenom nego na otvorenom prostoru;
- se znatno manje pažnje pridaje onečišćenju zraka u zatvorenom u odnosu na otvoreni prostor;
- podaci Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) ukazuju da devet od deset ljudi udiše zrak u kojem koncentracije zagađujućih materija premašuju ograničenja data u smjernicama SZO, a slabo i srednje razvijene zemlje pate od najveće izloženosti;
- provedena istraživanja jasno ukazuju na povezanost između izloženosti toksičnim materijama iz okruženja i razvoja akutnih, hroničnih i malignih oboljenja kod djece i odraslih osoba;
- su djeca najosjetljivija na zdravstvene posljedice zagađenog zraka, što je posljedica nezrelosti njihovog respiratornog, imunološkog, reproduktivnog, centralnog nervnog i probavnog sistema;
- djeca, usljed dva puta bržeg ciklusa disanja, imaju veću stopu potrošnje kisika i apsorbuju znatno veće količine zagađujućih materija od odraslih;
- se stopa povećanja broja djece sa alergijama može povezati i sa toksičnošću materijala u objektima gdje djeca borave.

Zabrinuti zbog toga što:

- sa pandemijom virusa SARS-COV-2, zbog primoranosti da se više vremena provodi u zatvorenom prostoru, pitanje kvaliteta unutrašnjeg zraka postaje još relevantnije;
- mandatorni ostanak djece kod kuće znači manje prilika za njihovu svakodnevnu fizičku aktivnost na otvorenom, školskim igralištima ili parkovima;
- rezultati istraživanja internacionalnog projekta "SEARCH" koji je provodio *Regionalni centar za okoliš centralne i istočne Evrope*, ukazuju da su u školama u BiH zabilježene najviše koncentracije PM₁₀ lebdećih čestica, benzena, te među najvišim koncentracijama toluena, ksilena i NO₂, te da je zastupljenost djece sa dijagnozom astme, aktivnim astmatičnim simptomima i antiastmatičnim tretmanom u BiH veća od prosječnih vrijednosti;
- rezultati pilot *Studije kvaliteta unutaršnjeg zraka u odabranim zgradama obrazovnih institucija u Kantonu Sarajevo* ukazuju na visoke koncentracije PM_{2,5} i CO₂ te neadekvatnu unutrašnju temperaturu i relativnu vlažnost u učionicama, pogotovo u sezoni grijanja;
- druga istraživanja također ukazuju da djeca uzrasta od sedam do deset godina koja pohađaju nastavu u učionicama u kojima su izmjerene više koncentracije štetnih čestica, pokazuju zaostatak u razvoju radne memorije i pažnje sa negativnim posljedicama po njihov kognitivni razvoj, a samim time i akademska postignuća u odnosu na djecu iz manje zagađenih područja;

- se u BiH ne vrše mjerenja koncentracije CO₂ što je po posljednjim istraživanjima važan parametar zagađenosti unutrašnjeg zraka;
- Bosna i Hercegovina, njeni entiteti, Distrikt i kantoni nemaju dostatnu legislativu za borbu sa problemom loše kvalitete zraka u zatvorenom prostoru.

Pozivajući se na odredbe:

- Rezolucije Europskog parlamenta "Čist zrak za sve" (2019);
- Direktive 2018/844 Europskog Parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2010/31 / EU o energetske svojstvima zgrada i Direktive 2012/27 / EU o energetskej efikasnosti (2018);
- Uredbe br. 305/2011 Europskog Parlamenta i Vijeća o utvrđivanju usklađenih uvjeta za stavljanje u promet građevinskih proizvoda (2011);
- Deklaracije o okolišu i zdravlju iz Parme (2010);
- Zakona o zdravstvenoj zaštiti FBiH (2010);
- Akcionog plana za životnu sredinu i zdravlje djece u Evropi (2004);
- Smjernica Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za kvalitetu zraka u zatvorenom (1987 i 2000);
- Zaključaka i preporuka analize "Kvaliteta unutrašnjeg zraka" Udruženja "Savjet za zelenu gradnju - Green Council"

mi, izabrane predstavnice i izabrani predstavnici ispred Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, posvećeni zaštiti života i zdravlja svih naših sugrađanki i sugrađana, a naročito onih najmlađih

u s v a j a m o

REZOLUCIJU

O ZAŠTITI I UNAPRIJEĐENJU KVALITETA ZRAKA U ZATVORENOM PROSTORU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Veliki broj provedenih istraživanja jasno ukazuju na povezanost između izloženosti zagađujućim materijama iz životne sredine i razvoja akutnih, hroničnih i malignih oboljenja kod ljudi. Podaci Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) ukazuju da devet od deset ljudi udiše zrak u kojem koncentracije zagađujućih materija premašuju ograničenja data u smjernicama, a slabo i srednje razvijene zemlje pate od najveće izloženosti.

Zagađujuće materije se mogu zadržavati duži vremenski period u zraku zatvorenih prostora i tako uticati na ljude putem različitih načina izloženosti, i to udisanjem, preko probavnog trakta ili kože. Djeca su najosjetljivija na zdravstvene učinke zagađenja zraka. Osjetljivost djece je najčešće posljedica nezrelosti njihovog respiratornog, imunološkog, reproduktivnog, centralnog nervnog i probavnog sistema. Štetni uticaji loše kvalitete unutrašnjeg zraka se prvenstveno manifestuju problemima s respiratornim i kardiovaskularnim sistemom,

nastankom karcinoma i drugim bolestima izazvanim nepovoljnom životnom sredinom, kao i učincima na akademske sposobnosti školske djece.

Simptomi i oboljenja koje izazivaju pojedine zagađujuće materije iz unutrašnjeg zraka su prepoznati i definisani u preporukama SZO, kao i u rezolucijama, akcionim planovima i uredbama institucija Evropske unije (EU).

Sa pandemijom virusa SARS-COV-2 pitanje kvaliteta zraka u zatvorenom prostoru postaje još aktuelnije jer su i djeca i odrasli primorani više vremena provoditi u zatvorenom prostoru, uz povećanje rizika od zaraze i razvoja bolesti u zagađenim, vlažnim, zagušljivim i nedovoljno ventiliranim prostorima.

Zbog svega navedenog, mi izabrane predstavnice i izabrani predstavnici ispred Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine obavezujemo Vladu Federacije Bosne i Hercegovine da imenuje interdisciplinarnu radnu grupu, koju će činiti predstavnici i predstavnice:

- *Ministarstva obrazovanje i nauke,*
- *Ministarstva zdravstva,*
- *Ministarstva prostornog uređenja,*
- *Ministarstva okoliša i turizma,*
- *Ministarstva pravde,*
- međunarodnih i domaćih nevladinih organizacija i
- nezavisnih eksperata koje se bave zaštitom zraka u zatvorenom prostoru;

čiji bi rezultati rada u prvoj godini od imenovanja trebali biti:

- Akcioni plan za zaštitu djece i mladih osoba od zagađenja zraka u zatvorenom prostoru;
- Nacrt Zakona o kvaliteti zraka u zatvorenom prostoru u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građenju u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- Izmjene i dopune *Pravilnika o tehničkim svojstvima za dimnjake u građevinama, Pravilnika o tehničkim svojstvima sistema ventilacije, djelimične klimatizacije i klimatizacije u građevinama i Pravilnika o tehničkim svojstvima sistema grijanja i hlađenja građevina;*
- Analiza usklađenosti *Pravilnika o graničnim vrijednostima kvaliteta zraka (2005) i Pravilnika o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (2012) sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije.*

Mi, izabrane predstavnice i izabrani predstavnici ispred Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, također obavezujemo Vladu Federacije Bosne i Hercegovine da hitno preduzme korake ka:

- podizanju svijesti građanki i građana o štetnim efektima zagađenog zraka u kućanstvima;
- podizanju svijesti poslodavaca o štetnim efektima zagađenog zraka na radnom mjestu;
- podizanju svijesti o neophodnosti primjene održivih i neškodljivih materijala u građenju i rekonstrukciji objekata.